

Nivalan kaupungin perusopetuksen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma 1.8.2023 lukien

Nimi	Nivalan kaupungin perusopetuksen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma 1.8.2023 lukien
Kunta	Nivala
Koulu	Kyösti Kallion koulu Erkkilän koulu Aittolan koulu Ahteen koulu Junttilan koulu Väläkylän koulu Haikaran koulu Järvikylän koulu Haapalan koulu Karvoskylän koulu Niva-Kaijan koulu Malilan koulu
Pdf luotu	21.8.2023

SISÄLTÖ

1. Perusopetukseen valmistavan opetuksen lähtökohdat.	1
2. Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma.	2
3. Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt. . .	3
3.1. Yleiset tavoitteet ja yhteistyö esi- ja perusopetuksen kanssa.	3
3.2. Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt.	4
3.2.1. Suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus.	4
3.2.2. Oppilaan oma äidinkieli.	5
3.2.3. Muut kielet.	5
3.3. Muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt.	5
4. Toimintakulttuuri.	7
4.1. Oppimisympäristöt ja työtavat.	7
4.2. Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet.	8
5. Oppilaan oman opinto-ohjelman laatiminen.	10
6. Oppilaan hyvinvointi sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuki.	11
6.1. Opetuksen eriyttäminen.	11
6.2. Kodin ja koulun yhteistyö.	12
6.3. Opiskeluhoolto.	13
6.4. Oppilaanohjaus.	13
6.5. Suunnitelma kasvatustieteiden ja kurinpidollisten keinojen käytöstä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.	14
7. Oppilaan arviointi.	16
8. Todistukset.	17
9. Perusopetuksen oppimäärään sisältyvien opintojen suorittaminen valmistavan opetuksen aikana.	18

1. Perusopetukseen valmistavan opetuksen lähtökohdat

Perusopetuslaissa säädetään maahanmuuttajille järjestettävästä perusopetukseen valmistavasta opetuksesta. Maahanmuuttajille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle tarvittavat valmiudet suomen tai ruotsin kielessä ja tarpeelliset muut valmiudet esiopetukseen tai perusopetukseen siirtymistä varten sekä edistää oppilaiden tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Opetuksen tavoitteena on lisäksi tukea ja edistää oppilaiden oman äidinkielen hallintaa ja oman kulttuurin tuntemusta. Opetuksen tavoitteet on tarkemmin määriteltävä valmistavan opetuksen oppilaan omassa opinto-ohjelmassa. Tavoitteiden määrittelyn lähtökohtana ovat oppilaan suomen tai ruotsin kielen taito sekä oppilaan aikaisempi koulunkäyntihistoria.

Perusopetukseen valmistavaa opetusta annetaan 6–10-vuotiaille vähintään 900 tuntia ja tätä vanhemmille vähintään 1000 tuntia. Opetukseen osallistuvalla on oikeus siirtyä perusopetukseen tai esiopetukseen jo ennen edellä todettujen tuntimäärien täyttymistä, jos hän pystyy seuraamaan perusopetusta tai esiopetusta. Perusopetuslain mukaan opetukseen osallistuvalla on työpäivinä oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetusryhmien muodostamisesta päättää opetuksen järjestäjä. Valmistavaa opetusta voidaan järjestää myös yhdelle oppilaalle. Opetusryhmät muodostetaan oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti siten, että ryhmäjako edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä sekä varmistaa opetussuunnitelman mukaisten ja oppilaiden omissa opinto-ohjelmissa asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Perusopetukseen valmistavaa opetusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu.

Valmistavan opetuksen aikana oppilaita integroidaan esi- tai perusopetukseen, oppilaan ikätasoa vastaaviin suomen- tai ruotsinkielisiin opetusryhmiin oman opinto-ohjelman mukaan oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellyllä tavalla. Integroinnin tavoitteena on edistää kotoutumista, opiskeluvalmiuksien ja suomen tai ruotsin kielen taidon kehittymistä sekä laaja-alaisen osaamisen ja eri oppiaineiden sisältöjen omaksumista.

Valmistavan opetuksen tuntimäärä vastaa yhden lukuvuoden oppimäärää. Valtio antaa opetukseen valtionosuutta oppilaan läsnäolokuukausien mukaan, enintään yhdeksän kuukauden ajalta.

2. Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma

Opetuksen järjestäjän tulee hyväksyä perusopetukseen valmistavaa opetusta varten opetussuunnitelma. Lähtökohdan opetussuunnitelman laatimiselle muodostavat perusopetuslaki ja -asetus, [valtioneuvoston asetuksessa \(422/2012\)](#) määritellyt yleiset ja perusopetukseen valmistavaa opetusta koskevat valtakunnalliset tavoitteet, nämä Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet 2015 sekä soveltuvin osin [Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014](#).

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelmassa tulee olla kuvattuna:

- toimintakulttuuri ja sen periaatteet
- opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt
- periaatteet oppilaan oman opinto-ohjelman laatimiseksi
- opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma
- ohjaustoiminta oppimisen tukena
- oppimisen ja koulunkäynnin tuki
- suunnitelma kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista
- yhteistyö esi- ja perusopetuksen kanssa
- kodin ja koulun yhteistyö
- yhteistyö muiden tahojen kanssa
- oppilaan arviointi ja todistukset.

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden tai opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijaan suunnitelma voidaan laatia enintään kahdeksi tai kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä opetussuunnitelmaan.

Nivalan kaupungin peruskouluissa on osana perusopetuksen opetussuunnitelmaa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Suunnitelmien avulla varmistetaan toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä oppilaiden yhdenvertainen kohtelu. Näitä suunnitelmia sovelletaan perusopetuksen valmistavaan opetukseen sellaisenaan.

3. Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

3.1. Yleiset tavoitteet ja yhteistyö esi- ja perusopetuksen kanssa

Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on edistää opetukseen osallistuvan oppilaan suomen tai ruotsin kielen taitoa, tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan sekä antaa tarvittavia valmiuksia perusopetusta varten. Valmistavassa opetuksessa kehitetään oppilaan laaja-alaista osaamista sekä annetaan opetusta perusopetuksen oppiaineissa ja mahdollisuuksien mukaan oppilaan omassa äidinkielessä oppilaan omassa opinto-ohjelmassa tarkemmin määritellyllä tavalla. Laaja-alaisen osaamisen ja eri oppiaineiden opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita.

Opetuksen tavoitteiden määrittelyssä, sisältöjen valinnassa ja opetusjärjestelyissä otetaan huomioon, että oppilaat ovat iältään, opiskeluvaiheiltaan ja taustaltaan erilaisia. Opetusta eriytetään oppilaiden ikä- ja kehitysvaiheiden mukaisesti. Oppilaiden kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan huomioon, ja jokaisen oppilaan kieli- ja kulttuuri-identiteettiä tuetaan monipuolisesti. Oppilaan omalla äidinkielellä tuettu opetus edistää sisältöjen omaksumista. Valmistava opetus edistää sukupuolten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Jos perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaalla on heikko luku- ja/tai kirjoitustaito, tulee oppilaan oman opinto-ohjelman tavoitteet asettaa siten, että oppilas saa omalle taito- ja ikätasolleen soveltuvaa luku- ja kirjoitustaidon opetusta. Oppilaan oman äidinkielen opetuksella voidaan edistää oppilaan luku- ja kirjoitustaitoa.

Luku- ja kirjoitustaidon omaksumiseen ja varmentamiseen varataan riittävästi aikaa. Mikäli oppilaan taidot eivät riitä perusopetuksessa opiskeluun, tulee oppilaan omassa opinto-ohjelmassa kiinnittää erityistä huomiota riittävään ja oikea-aikaiseen tukeen perusopetukseen siirryttäessä. Tarvittaessa oppilas voi jatkaa perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, siirtyä opiskelemaan vuosiluokkiin sitomattoman opinto-ohjelman mukaisesti tai muulla tavoin hänelle parhaiten soveltuvin tukitoimin. Perusopetukseen siirtyvän luku- ja kirjoitustaidottoman oppilaan riittävästä tuesta huolehditaan.

Valmistava opetus on osa koulun kieli- ja kulttuuri-identiteetin rikastamista ja valmistava kielitietoinen opetus on koko kouluyhteisön tehtävä. Nivalan kaupungin perusopetuksen opettajat tekevät yhteistyötä valmistavan opetuksen järjestämisessä ja opetuksessa. S2-kielen opettajat tai suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opettajat tutustuvat ja arvioivat esiopetuksessa olevien maahanmuuttajataustaisten lasten valmistavan opetuksen tarvetta yhdessä esiopetuksen opettajien ja erityisopettajien kanssa. Toiminta tapahtuu yhteistyössä huoltajien, esiopetuksen ja perusopetuksen kesken.

Valmistava opetus on kieli- ja kulttuuritietoista ja perustuu vuorovaikutustilanteissa suomen kielen käyttöön. Oppilaan opinto-ohjelman laatimisessa ja opetuksen järjestämisessä otetaan huomioon oppilaan ikä, opiskeluvaihe ja tuen tarpeet. Opetuksessa keskitytään suomen kieleen ja oppiaineiden keskeisiin käsitteisiin, joiden hallinta on välttämätöntä oppilaan siirtyessä perusopetukseen. Yläluokkien valmistavassa opetuksessa kartoitetaan oppilaan aiemmat tiedot ja taidot eri oppiaineissa. Ylemmillä vuosiluokilla opetuksen tavoite on suomen kielen omaksumisen lisäksi nuoren jatko-opintojen ja ammatin valinnan tukeminen.

Yhteistyö esi- ja perusopetuksen kanssa toteutuu parhaiten inklusiivisessa valmistavassa opetuksessa. Oppilaat ovat osana perusopetuksen ryhmää koko opetuksen ajan, mutta oppilaille järjestetään tarvittaessa omia oppitunteja ja lisätunteja, joissa opetetaan suomen kieltä, kulttuuria,

eri oppiaineiden sanastoa ja sisältöjä. Mlelekkäät ja motivoivat opetusmenetelmät ja -materiaalit edistävät luku- ja kirjoitustaidon oppimista. Lukujärjestyksen suunnittelussa huomioidaan, että yksilöllinen oppiminen toteutuu ja luku- ja kirjoitustaidon omaksuminen vie aikaa.

Ryhmämuotoisessa valmistavassa opetuksessa yhteistyö perusopetuksen kanssa toteutuu parhaiten integraatiotunneilla, joissa oppilas opiskelee joitakin aineita perusopetuksen ryhmissä. Jokaiselle oppilaalle määritellään omassa opinto-ohjelmassa intergointi perusopetuksen ryhmiin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Oppilas opiskelee oman taito- ja tietotasonsa ja kielitasonsa mahdollistamia oppiaineita ja oppimääriä. Alkuvaiheessa tunnit ovat musiikki, käsityö, kuvataide ja liikunta ja kotitalous. Englannin opiskelu integroidaan heti valmistavan opetuksen alkaessa. Taito- ja taideaineissa turvallisuuskoulutus ja -ohjet varmistetaan ennen integraatioryhmiin siirtymistä (kotitalous, käsityö, kemia).

3.2. Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

3.2.1. Suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa pääpaino on suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa, joiden osalta tavoitteena on kehittyvä alkeiskielitaito. Opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetussuunnitelman perusteita. Suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnot ovat pohjana kaikille muille opinnoille. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opintojen tavoitteena on antaa oppilaille tarvittavat valmiudet siirtyä perusopetukseen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaan koulu- ja opiskelutausta ja hänen jo mahdollisesti hallitsemansa suomen tai ruotsin kielen taito. Oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellään taito- ja ikätason mukaiset suomen tai ruotsin kielen opetuksen tavoitteet ja sisällöt

Suomen kielen opetus noudattaa Nivalan kaupungin perusopetuksen suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetussuunnitelmaa soveltuvin osin. Oppilaan opinto-ohjelmassa määritellään taito- ja ikätason mukaiset tavoitteet ja sisällöt suomi toisena kielenä ja kirjallisuus-oppimäärän opetussuunnitelman mukaisesti. Kehittyvän alkeiskielitaidon sisällöt on kuvattu valtakunnallisessa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -tukumateriaalissa. Tavoitteena on antaa oppilaalle tarvittavat valmiudet siirtyä perusopetukseen.

Valmistavan opetuksen suomen kieli ja kirjallisuus on sekä oppimisen kohde että väline, joten opetuksessa otetaan huomioon muiden oppiaineiden sisältöjä, käsitteitä ja sanastoa. Oppilaalle avautuu autenttisia kielenoppimistilanteita koulupäivän aikana. Vaihtelevat työtavat harjaannuttavat eri kieli- ja kulttuuriryhmistä tulevia oppilaita käyttämään monipuolisesti suomen kieltä- ja tutustumaan suomalaiseen kouluun ja kulttuuriin. Valmistavan opetuksen aikana tutustutaan suomalaiseen lasten- ja nuortenkirjallisuuteen erilaisia työmenetelmiä käyttäen. Opetuksessa hyödynnetään kirjastoa ja harjoitellaan kirjaston käyttöä. Tutustutetaan oppilaita satuihin ja kirjallisuuteen lisäten heidän sanavarastoaan.

Ensimmäiseksi opeteltavia asioita ovat: aakkoset ja kirjaimet; kirjoitusasu, ääntäminen, lukusanat ja opetuksen ja arkielämäään liittyvät sanastot, kanssakäymiseen liittyvät fraasit (tervehtiminen, kiittäminen, pyytäminen) sekä -tunnesanat, koulunkäyntiin liittyvät perusanat (värit, koulutarvikkeet), määrään, hintaan ja aikaan liittyvät käsitteet, viikonpäivät, kuukaudet, kellonajat, kouluun ja eri oppiaineisiin liittyvät sanat ja käsitteet.

Aihepiirejä laajennetaan opiskelun myötä (esim. ystävät, perhe, syöminen, vaatetus, vapaa-aika ja harrastukset, asuinympäristö, eläimet ja luonto, adjektiivit, kysymyssanat, verbit). Opettamisessa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet: sanavaraston kartuttaminen, käsitteiden ymmärtäminen, kuunteleminen, vuorovaikutustilanteissa toimiminen, puhuminen, kielen rakenteet, lukeminen ja kirjoittaminen.

Oppilaan opinto-ohjelmassa määritellään kielitaidon osa-alueet, jota kehitetään valmistavan opetuksen aikana. Taitotason salliessa mm. nominit, nominatiivit ja partitiivit, adjektiivien

vertailumuodot, järjesteysluvat, nominen vartaloidut vaihtelut, kysymysanojen tunnistaminen/käyttö, astevaihtelut, verbien eri muodot, kieltomuotojen käyttö, liitepäätteet, vartalovaihtelut, suunnat/paikanmääreet jne.

3.2.2. Oppilaan oma äidinkieli

Oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteena on tukea ja edistää äidinkielen hallintaa, kulttuuritaustan tuntemusta ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä. Oman äidinkielen hyvä hallinta luo edellytyksiä myös suomen/ruotsin kielen oppimiselle ja tällä kielellä tapahtuvalle muulle oppimiselle. Oppilaille järjestetään opetusta mahdollisuuksien mukaan.

Opetus noudattaa opetussuunnitelman perusteiden liitteessä kuvattuja oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteita, sisältöjä ja oppilaan oppimisen arviointia. Oppilaan oman äidinkielen hallintaa ja sen säilymistä tuetaan myös eri tavoin yhteistyössä perheen kanssa.

Oman äidinkielen ylläpitämisen tärkeyttä ja merkitystä korostetaan kodin ja koulun välisissä yhteistyötapaamisissa.

3.2.3. Muut kielet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyy oppilaiden vieraan kielen opetuksen tavoitteet. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa noudatetaan näitä opetussuunnitelman perusteita soveltuvin osin. Oppilaan vieraan kielen opinnot järjestetään kunnan kieliohjelman mukaisesti. Oppilaan kielelliset valmiudet ratkaisevat, missä määrin hänen omaan opinto-ohjelmaansa voidaan sisällyttää vieraiden kielten opiskelua perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana.

Valmistavan opetuksen opettajat konsultoivat kielen opettajia, jotta oppilaan kielelliset valmiuden saataisiin arvoitua yhteistyössä. Opiskelun periaatteet ja oppimäärät määritellään yksilöllisesti oppilaan omassa opinto-ohjelmassa.

Opiskelu järjestetään pääsääntöisesti integraatiotunteina perusopetuksen ryhmissä. Erilaisilla opetusjärjestelyillä ja -materiaaleilla tuetaan oppilaan vieraan kielen opiskelua. Opetuksessa käytetään mahdollisimman paljon opeteltavaa kieltä, jotta vasta kehittymässä oleva suomen kielen taito ei olisi esteenä esimerkiksi englannin tai ruotsin kielen oppimiselle. Oppilas voidaan vapauttaa toisen kotimaisen kielen (B-ruotsi) opiskelusta valmistavan opetuksen jälkeen tai yksilöllistää kielen opiskelua. Vapauttaminen tulee tehdä aina harkitusti moniammatillisesti ja jatko-opintovaatimuksia ajatellen. Vapautuneet tunnit käytetään oppilaan suomi toisena kielenä -opetukseen tai eri muiden eri oppiaineiden oppimisen tukemiseen.

3.3. Muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

*Valmistavan opetuksen muiden oppiaineiden opetuksen lähtökohtana ovat oppilaan aikaisemmat opinnot. Valmistavan opetuksen aikana muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja sisällöt noudattavat soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Sisällöt suunniteltaessa otetaan huomioon kunkin oppiaineen keskeinen käsitteistö, työ- tavat ja välineet. Perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana opiskeltavat oppiaineet valitaan siten, että oppilas pystyy valmistavan opetuksen jälkeen opiskelemaan hänelle osoitettavassa esitai perusopetuksen ryhmässä ja että valmistavan opetuksen opinnot mahdollistavat myöhemmin perusopetuksen suorittamisen Suomessa. Lähtökohtana suunnittelulle ovat perusopetuksen kyseisten vuosiluokkien opetuksen tehtävä ja siirtymävaiheen kuvaus sekä vuosiluokilla opiskeltavat **oppiaineet**.*

Omalla äidinkielellä annettu opetus ja tuki edistää oppilaan opiskelua ja kotoutumista. Omakielisen opetuksen ja tuen avulla saatu lisätieto oppilaan osaamisen tasosta auttaa muiden oppiaineiden tavoitteiden asettamisessa. Näin oppilas voi edistyä aineopinnoissaan, vaikka suomen/ruotsin kielen taidot kehittyisivätkin muita taitoja hitaammin. Omakielistä opetusta ja tukea annetaan oppilaan tarpeiden ja mahdollisuuksien mukaan. Opetuksessa voidaan hyödyntää myös oppilaiden tietämystä oman kieli- ja kulttuurialueensa luonnosta, elämäntavoista, historiasta ja yhteiskunnasta, kielistä ja kulttuureista.

Muiden oppiaineiden opetuksen suunnittelun pohjana on Nivalan perusopetuksen opetussuunnitelma soveltuvin osin. Valmistavan opetuksen opettaja selvittää oppilaan saapuessa mahdollisuuksien mukaan oppilaan aikaisemmat opinnot, tiedot ja taidot suhteessa oppilaan ikään sekä oppilaille suunnitellun vuosiluokan keskeisiin sisältöihin. Eri oppiaineiden sisällöt ja käsitteet valitaan ennakoiden sitä vuosiluokaa, jolle oppilas siirtyy valmistavan opetuksen jälkeen. Integrointi aloitetaan heti valmistavan opetuksen alkaessa.

Inklusivisessa valmistavassa opetuksessa oppilas opiskelee tuetusti kaikkia kyseisen vuosiluokan perusopetuksen oppiaineita yleisopetuksen ryhmässä ja opetusta eritytetään tarpeen mukaan. Yläluokkien oppilas sijoitetaan sille vuosiluokille, joka vastaa hänen aiempia opintojaan. Esim. jos oppilas ei ole suorittanut kaikkia ko. vuosiluokan oppimääriä, hänet sijoitetaan sille vuosiluokalle ja hän voi täydentää puuttuvat suoritukset valmistavan opetuksen aikana ja siirtyä oikealle vuosiluokalle perusopetukseen siirtyessään. Valmistavassa opetuksessa saavutettu osaaminen voidaan hyväksilukea, jos oppilaalla on perusopetusta vastaavat tiedot ja taidot (perusopetuslaki 18 §). Opiskelua ja osaamista arvioidaan moniammattillisesti.

Perusopetuksen tavoiteena on laaja-alainen osaaminen, jonka tavoitteet huomioidaan myös valmistavassa opetuksessa tukien oppilaan mahdollisuuksia elinikäiselle oppimiselle. Valmistavan opetuksen oppilas kuuluu koulu yhteisöön yhdenvertaisena jäsenenä. Hänen toiminnallaan on merkitystä ja hänen tulee voida vaikuttaa ympäristöönsä ja yhteisön asioihin. Valmistavassa opetuksessa vahvistetaan jokaisen oppilaan kokemusta osallisuudesta ja yhteisöllisyydestä.

4. Toimintakulttuuri

Yhteisön toimintakulttuuri on sen historiallisesti ja kulttuurisesti muotoutunut tapa toimia. Koska perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat tulevat hyvinkin erilaisista kulttuureista ja koulukulttuureista, on tärkeää luoda ja kehittää yhteistä toimintakulttuuria. Perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuri rakentuu oppivan yhteisön periaatteille. Se tukee kaikkien yhteisön jäsenten hyvinvointia ja oppimista. Se on jatkuvan kehittämisen kohde ja osa koko koulun toimintakulttuuria. Perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuurin määrittelemisessä voidaan hyödyntää myös [Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita 2014](#).

4.1. Oppimisympäristöt ja työtavat

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa hyödynnetään kokemuksellisia ja toiminnallisia oppimisympäristöjä ja monipuolisia opetusmenetelmiä ja työtapoja. Monipuoliset oppimisympäristöt tarjoavat oppilaalle mielekkäitä ja monipuolisia tilanteita käyttää kieltä eri kommunikaatioympäristöissä. Erilaiset tilanteet kehittävät oppilaan kykyä toimia sekä itsenäisenä yksilönä että yhteisön jäsenenä ja antavat valmiuksia elinikäiseen oppimiseen. Erilaiset oppimisympäristöt tutustuttavat oppilasta myös suomalaiseen kulttuuriin ja edistävät hänen kotoutumistaan lähiympäristöön sekä laajemmin suomalaiseen yhteiskuntaan.

Perusopetukseen valmistava opetus niveltyy osaksi perusopetusta ja koulussa vallitsevaa toimintakulttuuria, mutta myös vaikuttaa muun koulun toimintakulttuurin ja käytänteiden kehittämiseen. Oppilaat harjaantuvat valmistavan opetuksen aikana perusopetuksen työtapoihin. Tavoitteena on, että oppilaat pystyvät vähitellen myös itse asettamaan itselleen oppimistavoitteita sekä harjaantuvat oppimaan oppimisen taidoissaan. Niinpä työtapojen on hyvä olla monipuolisia, oppilasta aktivoivia ja eriyttäviä.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana on tarpeen oppia vähitellen myös itsenäistä työskentelyä, tiimityöskentelyä, tieto- ja viestintätekniisiä taitoja ja tiedonhakutaitoja. Oppiminen on sidoksissa oppilaan aiempiin tietoihin ja oppimisstrategioihin ja on siten jokaisella yksilöllistä. Koska eri oppiaineet ja niiden tavat käyttää kieltä ovat keskeisiä perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, opetus edellyttää kielitietoisia työtapoja kaikissa oppiaineissa. Erilaisten tekstien lukemisen, ymmärtämisen, tulkitsemisen ja tuottamisen taidot ovat keskeisiä. Kielitieteiset työtavat edellyttävät opettajien yhteistyötä ja yhteistä ymmärrystä kielen merkityksestä oppimisessa.

Valmistavan opetuksen opetuskielenä on suomi. Opetuksen aikana oppilaat ovat luonnollisissa oppimistilanteissa koko koulupäivän ajan kaikkien oppiaineiden parissa sekä koulurakennuksessa että vierailujen, tutustumis- ja opintomatkojen aikana. Tavoitteena on tarjota erilaisia, kokemuksellisia ja toimintaan haastavia oppimisympäristöjä, jotka mahdollistavat ja kannustavat suomen kielen opiskeluun. Erilaisista koulukulttuureista tulevilla oppilailla ryhmä- ja parityöskentely, yhteistoiminnalliset opiskelumenetelmät sekä toisaalta itsenäinen tiedonhankinta ja yksilöllinen työskentely vaativat tottumista ja harjoittelua.

Oppilas on valmistavassa opetuksessa noin lukuvuoden ajan. Valmistava opetus voi kestää myös pidempään tai vastaavasti oppilas voi siirtyä kokonaan perusopetukseen jo aikaisemmin. Oppilaan siirtymiseen vaikuttavat oppilaan suomen kielen taidon ja oppimisvalmiuksien kehittyminen. Valmistavan opetuksen viikottainen tuntimäärä noudattaa vastaavan perusopetuksen vuosiluokan tuntimäärää.

Opetuksen järjestämisessä, oppimisympäristöjä ja työtapoja suunniteltaessa, otetaan huomioon oppilaiden lähtökohdat, yksilölliset tarpeet sekä opetuksen eriyttämisen laajuus. Mikäli valmistava opetus järjestetään omassa ryhmässä, ryhmässä opiskelee oppilaita eri luokka-asteilta. Opetus on tällöin yhdysluokka-opetusta ja luonteeltaan pienryhmäopetusta. Opetushallitus suosittelee valmistavan opetuksen ryhmäkooksi 8-10 oppilasta. Valmistavassa opetuksessa on eri-ikäisiä ja taitotasoltaan hyvin erilaisia oppijoita, joiden oppimishistoria vaihtelee. Pienemmässä ryhmässä jokaisella on mahdollisuus edetä oman opinto-ohjelman mukaan. Opettajan työparina voi toimia

koulunkäynninohjaaja. Aikuisten tärkeimpiä tehtävinä on luoda turvallinen ja jokaista oppijaa kunnioittava ilmapiiri. Integrointi suoraan perusopetuksen ryhmään on yleisin toimintatapa ja jos valmistavan opetuksen oppilaita on vähän.

Valmistavan opetuksen toteuttamisessa ja oppimispolun suunnittelussa ja toteutuksessa yhteistyö eri toimijoiden kanssa on tärkeää. Merkityksellistä on toimiva ja luottamuksellinen suhde kodin ja koulun välillä. Tapaamisissa on tarvittaessa oltava tulkkaus. Yhteistyötä tekevät mm. oppilaan opettaja, erityisopettaja, rehtori, suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -aineenopettaja, katsomusaineiden opettaja, esikouluopettaja, sosiaalityöntekijä, terveydenhoitaja, lääkäri, koulukuraattori ja koulupsykologi.

Valmistavan opetuksen oppilaat voivat osallistua lähtömaansa järjestämään etäopetukseen vapaa-aikanaan. Etäopetus tarjoaa oppilaalle mahdollisuuden ylläpitää omaa äidinkieltään ja oman luokkatason sisältöjen opetukseen. Koulujen oppimisympäristöt vaihtelevat ja vaikuttavat eri kouluilla työtapojen valintaan. Oppimisympäristöjen ja työtapojen valinnan, käytön ja kehittämisen periaatteina on tarjota terveellinen, turvallinen ja viihtyisä kouluympäristö. Oppilas tutustuu suomalaiseen kulttuuriin, mikä edistää kotoutumista Nivalaan ja suomalaiseen yhteiskuntaan.

4.2. Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet

Opetuksen eheyttäminen on tärkeä osa perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuria. Sen tavoitteena on auttaa oppilaita yhdistämään suomen tai ruotsin kielen sekä eri oppiaineiden tietoja ja taitoja sekä jäsentämään niitä mielekkäiksi kokonaisuuksiksi vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Kokonaisuuksien tarkastelu ja tiedonaloja yhdistelevät, tutkivat työskentelyjaksot ohjaavat oppilaita soveltamaan tietojaan ja tuottavat kokemuksia osallistumisesta tiedon yhteisölliseen rakentamiseen. Oppilaat voivat näin hahmottaa koulussa opiskeltavien asioiden merkitystä oman elämän ja yhteisön sekä yhteiskunnan ja ihmiskunnan kannalta. Samalla he saavat aineksia maailmankuvansa laajentamiseen ja jäsentämiseen.

Opetuksen eheyttäminen edellyttää sekä opetuksen sisältöä että työtapoja koskevaa pedagogista lähestymistapaa, jossa kunkin oppiaineen opetuksessa ja erityisesti oppiainerajat ylittäen tarkastellaan todellisen maailman ilmiöitä tai teemoja kokonaisuuksina. Eheyttämisen tapa ja kesto voi vaihdella oppilaiden tarpeista ja opetuksen tavoitteista riippuen.

Suomen tai ruotsin kielen sekä muiden oppiaineiden muodostamat monialaiset oppimiskokonaisuudet edistävät perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaan laaja-alaisen osaamisen kehittymistä. Oppimiskokonaisuuksien aiheet suunnitellaan paikallisesti ilmentämään perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuurin periaatteita.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa hyödynnetään paikallisia voimavaroja ja mahdollisuuksia. Oppimiskokonaisuudet tarjoavat hyvän tilaisuuden koulun ja muun yhteiskunnan väliselle yhteistyölle. Käsiteltävien asioiden paikallisuus, ajankohtaisuus ja yhteiskunnallinen merkittävyys luovat lisämotivaatiota sekä opettajille että oppilaille. Oppimiskokonaisuuksien sisällöiksi etsitään toimintakulttuurin periaatteiden mukaisia, oppilaita kiinnostavia sekä oppiaineiden ja opettajien väliseen yhteistyöhön soveltuvia teemoja. Niiden opiskelussa käytetään suomen tai ruotsin kielen taitoa kehittäviä sekä eri oppiaineille ominaisia tarkastelutapoja, käsitteitä ja menetelmiä.

Opetussuunnitelmaan voidaan liittää monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamista tukevia yhteistyösuunnitelmia koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Perusopetuksen valmistavan opetuksen aikana oppilaat osallistuvat koulussa järjestettäviin monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin yhdessä koko koulun kanssa. Yksi keskeinen tavoite on tutustuminen suomalaiseen ja nivalalaiseen kulttuuriin, esimerkiksi historiaan ja yhteiskuntaan, ajankohtaisiin teemoihin. Oppilaille annetaan kokemuksia osallisuudesta ja yhteisöllisyydestä.

Samalla vahvistetaan koko yhteisön monikulttuurista identtiteettiä ja tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia maailmankuvan jäsentämiseen ja laajentamiseen.

5. Oppilaan oman opinto-ohjelman laatiminen

Koska perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaiden kielitaito ja muut valmiudet vaihtelevat, perusopetukseen valmistavaa opetusta varten ei ole määritelty valtakunnallista tuntijakoa tai oppimäärää, vaan jokaiselle oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma.

Oppilaan omaan opinto-ohjelmaan kirjataan:

- oppilaan lähtötaso, kuten koulunkäyntihistoria, kielitaito ja oppilaan vahvuudet*
- oppilaan henkilökohtaiset oppimistavoitteet, joita tarkistetaan säännöllisin väliajoin*
- opiskeltavat oppiaineet, niiden tuntimäärät sekä opetuksen sisältö*
- oppilaan opinnot valmistavan opetuksen opetusryhmässä ja integrointi perusopetukseen*
- ohjauksen järjestäminen ja mahdollisesti tarvittavat tukitoimet.*

Oppilaan oma opinto-ohjelma voi olla osa kotouttamislain mukaista oppilaan kotoutumissuunnitelmaa.

Valmistavan opetuksen oppilaan opettaja ja koulun rehtori tapaavat oppilaan ja hänen huoltajansa. Tapaaminen järjestetään ennen koulun alkamista tai mahdollisimman pian oppilaan tullessa kouluun. Tarvittaessa järjestetään tulkkaus. Tapaamisessa kirjataan keskeiset asiat ylös ja täytetään oppilastietolomake. Ensimmäisessä tapaamisessa kartoitetaan oppilaan koulunkäynti- ja henkilöhistoria. Opettaja kertoo mm. koulun käytänteistä, opetuksesta, läksyistä, integroinnista, arvioinnista, oppilaan luokasta sekä alustavasti oppilaan omasta opinto-ohjelmasta.

Oppilaan oman opinto-ohjelman laatimisen edellytyksenä on riittävä oppilastuntemus ja se laaditaan noin kolmen kuukauden kuluessa oppilaan koulunkäynnin alkamisesta. Siinä huomioidaan suunniteltu siirtyminen perusopetukseen. Opinto-ohjelma laaditaan Wilman tukilehdelle (yleisen tuen oppimissuunnitelma) ja siihen kirjataan kaikki opetettavat oppiaineet ja niiden sisällöt. Opinto-ohjelma tarkistetaan säännöllisin väliajoin opiskeluhuollon henkilöstön kanssa. Kaikkien oppilasta opettavien opettajien tulee tutustua oppilaan opinto-ohjelmaan. Kun siirto perusopetukseen lähestyy, laaditaan kolmiportaisen tuen mukaisesti pedagoginen arvio tai pedagoginen selvitys perusopetuksessa tarvittavan tuen tason ja tuen muotojen selvittämiseksi. Siirto käsitellään moniammatillisesti.

6. Oppilaan hyvinvointi sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Perusopetukseen valmistava opetus ohjaa tunnistamaan eri kulttuureja yhdistäviä hyvän elämän arvoja ja periaatteita. Opiskelu vahvistaa opiskelijan taitoja toimia kulttuurisesti monimuotoisessa yhteiskunnassa sekä kartuttaa oppilaan kulttuurienvälisiä toimintakykyä. Opetus kannustaa vuorovaikutukseen eri kulttuuriryhmien välille ja kantaväestön kanssa. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa edistetään hyviä etnisiä suhteita. Syrjintää, rasismia, väkivaltaa tai kiusaamista ei sallita missään muodossa eikä keneltäkään.

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa huolehditaan kokonaisvaltaisesti oppilaan hyvinvoinnista ja siihen liittyvistä seikoista, kuten kodin ja koulun yhteistyöstä, riittävästä oppilashuollollisesta tuesta sekä oppilaanohjauksesta. Näiden määrittelyssä voidaan soveltuvin osin hyödyntää perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita. Jos perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana selviää oppilaan tarve oppimisen ja koulunkäynnin tukeen, tuki annetaan oppilaalle parhaiten soveltuvalla tavalla.

Valmistavan opetuksen aikana oppilaalla on oikeus samoihin tuen muotoihin kuin perusopetuksen oppilailla. Tuen tarve ja tukitoimet kirjataan oppilaan opinto-ohjelmaan. Mikäli oppilaan arvioidaan tarvitsevan erityistä tukea, tuen järjestämisen valmistelu aloitetaan jo valmistavan opetuksen aikana.

6.1. Opetuksen eriyttäminen

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat eroavat toisistaan kielitaidoltaan, oppimisen ja opiskeluvalmiuksiltaan, kiinnostuksen kohteiltaan ja motivaatioltaan sekä oppimistarpeiltaan. Valmistava opetus pyritään järjestämään niin, että nämä oppilaiden väliset erot otetaan huomioon. Esimerkiksi eri-ikäiset ja kielitaidoltaan eritasoiset oppilaat voidaan jakaa omiksi ryhmikseen. Lisäksi oppilaiden erilaiset oppimistarpeet voidaan ottaa huomioon eriyttämällä opetusta. Valmistavaa opetusta kehitetään tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti yhtenäisenä kokonaisuutena, jossa kielitaito ja muut valmiudet kehittyvät jatkuvasti. Oppilaat saavat myös mahdollisuuksia oppia toisiltaan, tukea toisiaan ja toimia kielenkäytön mallina toisilleen. Tärkeässä asemassa on opettajan antama vuorovaikutuksellinen tuki, jonka avulla oppija suoriutuu myös sellaisista tehtävistä, jotka voisivat itsenäisesti olla mahdottomia suorittaa. Jotta oppimistapahtuma olisi toimiva, sen suunnittelu edellyttää hyvää oppilaantuntemusta. Niinpä on tarpeen selvittää mm. oppilaiden opiskelutottumukset, asenteet suomen kieltä kohtaan sekä käsitykset suomen kielen taidon tärkeydestä ja vaikeudesta sekä oppilaiden lähtötaso eri kielitaidon osa-alueiden osalta. Tämän pohjatiedon varassa opettaja voi tarpeen mukaan eriyttää muun muassa eri oppiaineiden opetukseen käytettävää aikaa, oppiaineen syvyyttä tai laajuutta, menetelmiä, työtapoja tai materiaaleja. Eriyttäminen tarkoittaa käytännössä ennen kaikkea sisältöjen valintaa sekä tarkoituksenmukaisia opetusjärjestelyitä. On tärkeää, että jokainen oppilas saa oman taitotasonsa mukaisia ja sopivan haastavia tehtäviä. Myös mahdolliset oppimisvaikeudet on tärkeä selvittää, jotta tuen tarve voidaan ottaa huomioon.

Hyvä oppilaantuntemus on perustana opetuksen eriyttämisen suunnittelulle ja toteuttamiselle. Opettaja huomioi jokaiselle oppilaalle ominaisen oppimistyylin ja hyödyntää oppilaan yksilöllisiä tapoja oppia ja omaksua uusia asioita. Perusopetukseen valmistavan opetuksen opettaja eheyttää ja eriyttää opetustaan. Opetuksen eriyttäminen tarkoittaa myös sitä prosessia, jolla pedagogisin keinoin pyritään saamaan samassa opetusryhmässä opiskelevien erilaisten oppijoiden potentiaalit ja voimavarat käyttöön. Opettajan tehtävänä on asettaa yhdessä oppilaan kanssa yksilöllisiä tavoitteita valmistavan opetuksen aikana. Opettaja havainnoi oppilaan opiskelua ja etenemistä opinnoissa. Sopeutumiselle ja alkuvaiheen kotoutumiselle annetaan aikaa.

Valmistavan opetuksen opetusjärjestelyjen perustana toimii hyvin suunniteltu lukujärjestys. Oppilas saa omaa ikä- ja taitotasoaan vastaavan perusopetusryhmän mukaisen tuntimäärän verran eri oppiaineiden opetusta. Mikäli oppilaan oppimisesta ja/tai koulunkäynnistä herää huoli, tuen tarpeisiin reagoidaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Oppilas on oikeutettu kaikkiin tuen muotoihin. Pedagogisen tuen järjestelyissä noudatetaan oppilaitoksen yleisiä periaatteita.

Esimerkkejä eriyttämiseen:

- Istumapaikan valinta (lähellä opettajaa, kaukana häiriötekijöistä), tavaroille osoitetut omat paikat, ylimääräisten ärsykkeiden karsiminen luokasta, selkeät säännöt, eri työskentelykokoonpanojen käyttäminen, opetusryhmien vaihtaminen, eriytetty työskentelytila
- Päivän ja tunnin ohjelman läpikäyminen aloitettaessa oppilaan kanssa, ohjelma näkyvillä, toimintaohjeet, läksyjen merkitseminen, läksyvihkon käyttö, kirjojen ja välineiden mukana olon tarkistaminen, tehtävälista luokassa, tehtävien jakaminen osatavoitteisiin, tapahtumien ennakointi, yhteisten toimintatapojen noudattaminen
- Lisätty mallintaminen, toiminallisten apumateriaalien käyttö, havaintomateriaalit, liikkumismahdollisuudet luokassa, palaute ja edistymisen tarkistaminen, lyhennetyt tehtävät, henkilökohtainen ohjaus, lisäaika kokeissa, suulliset kokeet
- Reissuvihko, puhelinyhteys ja huoltajien tapaamiset, opettajien yhteistyö, sopimukset, asioiden käsittely opiskeluhuoltoryhmässä, asiantuntijapalvelujen käyttö
- Tehtävien eriyttäminen, samanaikaisopetus, tukiopetus, sosiaalisen taitojen harjoittelu, oppiainetavoitteet, koulunkäynninohjaajan tuki

6.2. Kodin ja koulun yhteistyö

Opetuksen järjestäjä luo edellytykset kodin ja koulun yhteistyölle. Yhteistyön lähtökohtana on osapuolten yhdenvertainen ja tasa-arvoinen kunnioitus ja kohtelu. Tavoitteena on vuoropuhelun aikaansaaminen oppilaan kasvun ja oppimisen tukemiseksi.

Kodin ja koulun yhteistyössä otetaan huomioon perheiden kieli- ja kulttuuritausta. Huoltajille annetaan tietoa suomalaisesta koulusta ja koulutusjärjestelmästä, opetussuunnitelmasta, oppilaan arvioinnista, opetusmenetelmistä ja perusopetukseen valmistavassa opetuksessa käytettävästä oppilaan omasta opinto-ohjelmasta. Perheille annetaan tietoa perusopetukseen siirtymisestä sekä jatko-opintomahdollisuuksista perusopetuksen jälkeen.

Kodin ja koulun luottamuksellisen suhteen rakentaminen on valmistavan opetuksen opettajan tärkeimpiä tehtäviä kasvatus- ja opetustehtävän ohella. Opetuksen järjestäjä saa tietoa perheen tilanteesta ja oppilaan oppimishistoriasta alkuhaastattelussa. Huoltajat saavat tietoa, mitä koulussa tapahtuu päivän aikana, mistä opiskelu aloitetaan ja miten he voivat tukea oppilasta. Huoltajille ja lapsille voi tulla paljon uusia, outoja asioita, esim. kouluruokailuun ja liikuntatunteihin liittyen. Alaluokkalaisten ja yläluokkalaisten vanhempien tapaamiset ja keskustelut poikkeavat toisistaan. Nuorille ja heidän huoltajilleen on tärkeää kertoa itsenäisyyden ja oman elämänhallinnan merkityksestä suomalaisessa yhteiskunnassa.

Kommunikointia huoltajien kanssa helpottavat esimerkiksi puhelin, tekstiviestit, henkilökohtaiset tapaamiset ja Wilma-viestit. Kaikilla huoltajilla ei kuitenkaan ole mahdollisuutta käyttää esim. tietokonetta. Ilman perhettä maahan tulleiden oppilaiden kohdalla kodin ja koulun yhteistyö tapahtuu pääasiassa oppilaan virallisen huoltajan tai hänen edunvalvojansa kanssa. Perheessä voidaan puhua monia eri kieliä. Kielitaustat on selvitettävä, jotta molemmilla huoltajilla on mahdollisuus osallistua keskusteluun. Kaikki kielet ovat samanarvoisia. Koulujen eri kielen osaajia ja tulkkipalveluja on syytä hyödyntää eri tilanteissa.

Huoltajia kannustetaan osallistumaan koko koulun yhteisiin vanhempainiltoihin. Tiedottamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota, jotta maahanmuuttajataustaiset vanhemmat olisivat yhdenvertaisessa asemassa muiden vanhempien kanssa.

6.3. Opiskeluhoolto

Tässä luvussa määrätään opiskeluhoillon keskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan opiskeluhoillon tavoitteista sekä opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatimisesta.

Näissä perusteissa käytetään perusopetuslain mukaisesta käsitteestä oppilashuolto ilmaisua opiskeluhoolto, oppilas- ja opiskelijahuoltolain käsitteistön sijasta opiskelijasta ilmaisua oppilas ja oppilaitoksesta nimitystä koulu. Mitä jäljempänä todetaan hyvinvointialueesta, koskee myös Helsingin kaupunkia (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1 § (377/2022)).

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opiskeluhoillon järjestämistä ja toteuttamista koskevat samat periaatteet ja oppilaita samat oikeudet kuin perusopetuksen oppilaille annettavassa opiskeluhoilossa. Opetuksen järjestäjällä tulee olla oppilas- ja opiskelijahuoltolain edellyttämä opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma, jonka laatimisesta on määrätty perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (määräys 4/011/2014).

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaalla on oikeus opetukseen osallistumisen edellyttämään maksuttomaan opiskeluhoitoon (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) 9 §). Yhteisön ja yksittäisten oppilaiden terveydestä, hyvinvoinnista ja turvallisuudesta huolehtiminen ulottuu kaikkeen koulutyöhön.

Opiskeluhoolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhoolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi oppilailta on oikeus opiskeluhoitopalveluihin, joita ovat kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § ja 4 §). Opiskeluhoitopalvelut järjestetään lähipalveluna, jolle opetuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat (terveydenhuoltolaki 15 a § (378/2022) ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 § (377/2022)).

Yhteisöllinen opiskeluhoolto on osa perusopetukseen valmistavan opetuksen yhteisöllistä toimintakulttuuria ja ensisijainen tapa toteuttaa opiskeluhoitoa. Opiskeluhoitotyötä ohjaa oppilaan edun ensisijaisuus (YK:n Yleissopimus lapsen oikeuksista 1989).

Opiskeluhoitoa toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § (377/2022)), kuten perheen kotoutumissuunnitelmasta vastaavan tahon kanssa. Opiskeluhoitotyössä turvataan oppilaan ja huoltajan osallisuus, työskentelyn luottamuksellisuus sekä kunnioittava vuorovaikutus. Osallisuuden varmistamiseksi huolehditaan tarvittavista tulkitsemispalveluista.

Opiskeluhoillon toimintatavoista ja palveluista tiedotetaan suunnitelmallisesti. Huoltajille annetaan tietoa myös suomalaisen koulutusjärjestelmän sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimintatavoista ja saatavuudesta. Tiedottamisen ymmärrettävyys on tärkeä varmistaa.

Mikäli oppilas saapuu vastaanottokeskuksen kautta, perheiden kanssa työskennellessä yhteistahona voivat olla mm. vastaanottokeskukset ja paikalliset hyvinvointialueen kasvatus- ja perheneuvolapalvelut sekä muut matalan kynnyksen toimijat sekä kaupungin maahanmuuttoasioista vastaava taho.

6.4. Oppilaanohjaus

Opetussuunnitelmassa määritellään, miten oppilaanohjaus perusopetukseen valmistavassa opetuksessa toteutetaan. Oppilaanohjauksen tarkoituksena on kehittää oppilaan oppimisvalmiuksia ja tukea hänen sosiaalista kasvuaan sekä ennaltaehkäistä oppimisvaikeuksia. Oppilaan opiskelua perusopetukseen valmistavassa opetuksessa tuetaan oppilaanohjauksella siten, että opiskelutaidot ja elämänsuunnittelun kannalta tarpeelliset tiedot ja taidot kehittyvät. Ohjausta voidaan toteuttaa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa kuvattujen ohjaustoiminnalle asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Perusopetukseen siirtymistä suunniteltaessa tulee huolehtia siitä, että tieto oppilaan valmiuksista ja edistymisestä valmistavassa opetuksessa siirtyy seuraavaan kouluun. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan mahdollisuus tutustua ajoissa tulevaan kouluun. Valmistavan opetuksen oppilaanohjauksessa tulee kiinnittää huomiota myös siihen, että oppilaalla on käsitys omista mahdollisuuksistaan jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Opetuksessa tuetaan oppilasta ottamaan vastuuta omasta opiskelustaan. Ohjauksen keinoin tuetaan oppilaan itseluottamusta, ryhmässä toimimisen ja oppimaan oppimisen taitoja ja arjen hallintaa sekä kotoutumista ja sopeutumista. Oppilaanohjauksesta vastaavat opettajat yhdessä muun kouluhenkilöstön kanssa. Maahanmuuttajataustaisten oppilaiden oppimispolun määrätietoinen ohjaaminen ja tukeminen edellyttävät kaikkien osapuolien joustavaa yhteistyötä.

Oppilaan siirtyessä valmistavasta opetuksesta perusopetukseen, tiedot oppilaan oppimisvalmiuksista ja edistymisestä valmistavassa opetuksessa siirretään perusopetuksen opettajille. Oppilaan siirtyessä toiseen kouluun valmistavan opetuksen opettaja sopii siirtopalaverin, jossa on paikalla huoltaja, oppilas, uusi opettaja sekä tarvittaessa tulkki tai tulkkkaus (käännösohjelmat). Oppilaalle ja hänen huoltajalleen järjestetään tilaisuus tutustua uuteen kouluun. Oppilaan siirtymistä opintopolun nivelvaiheissa tuetaan opettajien välisellä yhteistyöllä.

Valmistavasta opetuksesta 7. luokalle siirtyvät oppilaat osallistuvat perusopetuksen oppilaille suunnattuihin 7. luokan nivelvaiheen tilaisuuksiin. Valmistavan opetuksen oppilaiden vanhempia kannustetaan osallistumaan nivelvaiheen vanhempainiltoihin. Yläkoulun opinto-ohjaaja tekee yhteistyötä valmistavan opetuksen opettajan kanssa. Valmistavan opetuksen aikana tutustutaan erilaisiin ammatteihin ja jatko-opintomahdollisuuksiin, ja suunnitellaan jokaiselle oppilaalle yksilöllinen oppimisen polku. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksien mukaan myös työelämäntutustumisjakso (TET). TET-jakson järjestelyistä vastaavat opinto-ohjaaja ja oppilaan opettaja.

Oppivelvollisuuden loppuvaiheessa Suomeen tulleita valmistavan opetuksen oppilaita ohjataan oppimishistoria huomioiden joko aikuisten perusasteelle tai muihin maahan-muuttajataustaisille nuorille suunnattuihin koulutuksiin. Mikäli oppilaalla on peruskoulun päättötodistus lähtömaasta ja voidaan osoittaa, että hänellä on riittävät oppimisvalmiudet, hänet ohjataan lukioon tai ammatillisiin opintoihin valmistavaan opetukseen.

6.5. Suunnitelma kasvatust keskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Työrauhaan voidaan vaikuttaa monilla koulun keinoilla, joista keskeisiä ovat opettajan antama ohjaus ja palaute, yhteistyö sekä yhteinen vastuunotto ja huolenpito. Pedagogisia ratkaisuja kehittämällä sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle. Opetuksen järjestäjällä on oikeus käyttää työrauhan turvaamiseksi ja epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi myös kasvatust keskustelua ja erilaisia kurinpitokeinoja. Kasvatust keskustelussa ja kurinpitoasioissa noudatettavasta menettelystä säädetään perusopetuslaissa.

Kasvatust keskustelu on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen. Keskustelun tarkoituksena on yhdessä oppilaan kanssa yksilöidä toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti, kuulla oppilasta, selvittää laajemmin käyttäytymisen syyt ja seuraukset sekä pohtia keinot tilanteen korjaamiseksi. Menettelyn tavoitteena on löytää myönteisiä keinoja koulussa käyttäytymisen ja oppilaan hyvinvoinnin parantamiseksi. Opetuksen järjestäjä päättää, millaisissa tapauksissa kasvatust keskustelua käytetään. Kurinpidollisia keinoja ovat perusopetuslain mukaan jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen. Opetusta häiritsevää oppilasta voidaan määrätä poistumaan luokahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka koulun tilaisuudesta. Lisäksi työrauhan turvaamiseksi oppilaan oikeus osallistua opetukseen voidaan

evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan tai muun henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan edellä mainitulla perusteella evätä myös seuraavaksi työpäiväksi, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjota oppilaalle oppilashuollon palveluita sekä tukea turvallista paluuta opetukseen.

Perusopetuslaki velvoittaa opetuksen järjestäjän laatimaan ja ohjeistamaan opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelman kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Suunnittelun tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä oppilaiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös koulun järjestyssääntöjen toteutumista. Suunnittelun tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä oppilaiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös koulun järjestyssääntöjen toteutumista.

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että jokaisella sen alaisella koululla on käytössään kasvatuskeskustelujen ja kurinpitomenettelyjen toteuttamista koskeva suunnitelma. Suunnitelma voidaan laatia osana opetussuunnitelmaa tai erillisenä. Se voidaan laatia kokonaisuudessaan koulujen yhteisenä tai siten, että suunnitelman rakenne ja keskeiset toimintatapalinjaukset ovat yhteisiä ja suunnitelma täsmennetään koulukohtaisesti.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain laissa mainittuja keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla suhteessa tekoon. Myös oppilaan ikä ja kehitysvaihe otetaan huomioon. Kurinpidollisia keinoja ei saa käyttää oppilaita häpäisevällä tai loukkaavalla tavalla.

Opetuksen järjestäjä päättää suunnitelman laatimisesta ja valmisteluun osallistuvista tahoista. Oppilaille tulee lain mukaan järjestää mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun. Yhteistyö huoltajien ja muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon edustajien kanssa tukee suunnitelman toteutumista. Henkilöstöä ja oppilaskuntaa tulee kuulla ennen suunnitelman hyväksymistä tai päivittämistä

Koulun opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Nivalan perusopetuksen valmistavassa opetuksessa noudatetaan perusopetukseen laadittua koulujen yhteistä suunnitelmaa (suunnitelma kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä). Kasvatuskeskustelu on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen. Keskustelusta on ilmoitettava huoltajille ja heille tulee varata mahdollisuus osallistua keskusteluun.

7. Oppilaan arviointi

Opetussuunnitelmassa määrätään valmistavaan opetukseen osallistuvien arvioinnista sekä heille annettavasta todistuksesta. Arvioinnin tulee olla ohjaavaa, kannustavaa ja monipuolista. Oppilaan edellytyksiä itsearviointiin kehitetään. Arvioinnin avulla valmistavan opetuksen oppilaalle annetaan kuva myös perusopetuksen vaatimuksista.

Arvioinnin suorittavat yhteistyössä kaikki oppilasta opettavat opettajat. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen havainnointiin ja näyttöön. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa ei käytetä numeerista arviointia.

Arviointikeskusteluissa oppilaan ja huoltajien kanssa käydään läpi opinto-ohjelmaan kirjatut tavoitteet ja edistymisen arviointi. Arviointi- ja kehityskeskustelut kirjataan Wilmaan. Mikäli oppilas siirtyy kesken valmistavan opetuksen toiseen opetuksen ryhmään, kaikki häntä koskevat arvioinnit tulee näkyä hänen opinto-ohjelmassaan. Opinto-ohjelma siirtyy oppilaan mukana toiseen kouluun ja on pohjana siellä opetuksen suunnittelulle.

Arvioinnissa käytetään monipuolisia, joustavia, tilanteeseen sovellettuja menetelmätapoja ja oppilaan edun mukaisia arviointitapoja. Arviointi on sanallista ja oppilaan itsearvioinnin edellytyksiä kehittävää. Kielitaidon arviointi perustuu kouluarjessa jatkuvaan havainnointiin ja vuorovaikutukseen oppilaan kanssa. Kielitaidon kartoituksessa voidaan käyttää apuna kielitaidon tasojen kuvausasteikkoa (<https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/kielitaidontasojenkuvausasteikko.pdf>) tai Pienten kielireppua (<http://www.kielireppu.fi/>). Arvioinnin päävastuu on oppilaan omilla opettajilla, jotka päättävät yhdessä arvioinnista. Moniammatillinen ryhmä määrittelee mahdollisen tuen tarpeen ja tuen portaan millä oppilas jatkaa perusopetuksessa.

Jos oppilas suorittaa valmistavan opetuksen aikana perusopetuksen oppimääriä ja -sisältöjä, oppilas arvioidaan perusopetuksen oman vuosiluokkansa arviointikriteerein. Arvioinnin periaatteista, tavoitteista ja menetelmistä on annettava tietoja oppilaalla ja hänen huoltajalleen. Oppimisen edistymistä arvioidaan oppilaalle laaditun oman opinto-ohjelman mukaan.

8. Todistukset

Perusopetukseen valmistavan opetuksen päätteeksi oppilaalle annetaan todistus perusopetukseen valmistavaan opetukseen osallistumisesta. Todistukseen merkitään perusopetukseen valmistavan opetuksen laajuus, opiskellut oppiaineet, niiden laajuus ja opetuksen sisältö. Todistuksessa kuvataan oppilaan edistymistä valmistavan opetuksen aikana.

Valmistavan opetuksen päätteeksi oppilaalle annetaan heti osallistumistodistus. Todistuksessa arvioidaan suomen kielen taitoa ja todistukseen kirjataan ne oppiaineet joiden opetukseen oppilas on osallistunut ja niiden oppiaineiden arviointi, joita on pystytty arvioimaan.

9. Perusopetuksen oppimäärään sisältyvien opintojen suorittaminen valmistavan opetuksen aikana

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaan omaan opinto-ohjelmaan voi kuulua perusopetuksen oppimäärän mukaisia eri oppiaineiden opintoja. Oppilas voi saada todistuksen edellä mainittujen opintojen hyväksytystä suorittamisesta osallistumalla perusopetuslaissa tarkoitettuun erityiseen tutkintoon. Jos oppilas siirtyy perusopetukseen valmistavan opetuksen jälkeen perusopetukseen, voidaan perusopetukseen valmistavassa opetuksessa saavutettu osaaminen hyväksilukea, jos oppilaalla on perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot.

Eryyiseen tutkintoon osallistuvan tulee osoittaa, että hänen tietonsa ja taitonsa vastaavat eri oppiaineissa perusopetuksen oppimäärän mukaisia tietoja ja taitoja. Tutkintoon osallistuvan oppilaan osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa tarkennettuihin eri oppiaineiden tavoitteisiin. Oppilaan osaamisen tason määrittelyssä käytetään apuna perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyviä hyvän osaamisen kuvauksia ja päättöarvioinnin kriteerejä. Eryyisessä tutkinnossa voidaan suorittaa oppiaineen koko oppimäärä tai osia siitä, kuten jonkin vuosiluokan oppimäärä.

Eryyisen tutkinnon hyväksytysti suorittaneelle annetaan todistus perusopetuksen oppimäärän suorittamisesta kokonaan tai osittain. Eryyisessä tutkinnossa käytettäviä todistuksia koskevat määräykset sisältyvät perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin.